

Participatieplan

Omgevingsvisie Stedelijk Gebied Wijk bij Duurstede

Het opstellen van een omgevingsvisie vraagt om betrokkenheid van bewoners, ondernemers en andere belanghebbenden uit de kernen. Als lokale gebiedspartijen en sleutelfiguren actief mee hebben gedacht en gedaan tijdens het planproces, ontstaat een breed gedragen visie met uitvoeringskracht. De bewoners en ondernemers van de kernen, de belangrijkste stakeholders en ketenpartners worden daarom intensief betrokken bij het planproces van de omgevingsvisie voor het stedelijk gebied van Wijk bij Duurstede. Er is uiteraard ook ruimte voor een actieve inbreng vanuit de gemeentelijke organisatie (ambtelijk en bestuurlijk). Om hier goed invulling aan te geven, is het voorliggende participatieplan opgesteld. Dit participatieplan is gebaseerd op het processchema dat in het Plan van Aanpak voor de Omgevingsvisie Stedelijk Gebied Wijk bij Duurstede is opgenomen.

Participatie-matrix

Belangrijk is om aan te geven dat de gemeente Wijk bij Duurstede vanuit de gemeentelijke participatie-matrix bij het maken van de omgevingsvisie bewust gekozen heeft voor de rol van 'regisseur'. Dit betekent dat de gemeente bepaalt welke ambitie zij heeft en welke grenzen (beleidskaders) zitten aan het maken van de visie. Binnen de gestelde kaders wordt aan bewoners, ondernemers en belanghebbenden alle vrijheid en ruimte geboden om een open gesprek aan te gaan en actief inbreng te leveren. Daarbij wordt gezamenlijk de inhoud van de omgevingsvisie bepaald ('het wat'). De gemeente bepaalt zo het systeem waarbinnen de bewoners, ondernemers en belanghebbenden het spel kunnen spelen. De gemeente beoordeelt of het spel binnen de kaders gespeeld wordt en past wanneer nodig kaders aan.

Participatiebijeenkomsten

Bureau Nieuwe Gracht uit Utrecht ondersteunt de gemeente Wijk bij Duurstede bij het opstellen van de omgevingsvisie. Het bureau levert daarbij inhoudelijke inbreng en beschikt over ruime ervaring met het organiseren en begeleiden van interactieve participatie-bijeenkomsten. Het gaat dan bijvoorbeeld om creatieve workshops, ontwerpateliers en multidisciplinaire werksessies, of inspirerende meewerk-avonden voor bewoners. Daarmee worden alle participanten actief bij de planvorming betrokken en wordt samen gewerkt aan een breed gedragen visie. Voor- en tegenstanders worden met elkaar in contact gebracht, bijvoorbeeld door ze aan één werktafel bij elkaar te zetten, waar zij hun - soms conflicterende - ideeën, ambities, wensen en verbeterpunten inbrengen en het gesprek met elkaar aangaan. Zo ontstaat wederzijds begrip voor elkaars standpunten en is er volop ruimte voor een open dialoog tussen de verschillende deelnemers aan het participatieproces.

Voor het organiseren en begeleiden van interactieve participatiebijeenkomsten bestaat geen standaard recept. Daarom ontwikkelen we voor elke bijeenkomst - samen met de opdrachtgever - een aanpak op maat. In dit participatieplan geven we wel alvast enkele suggesties voor interactieve en creatieve werkvormen die ingezet kunnen worden bij de

bijeenkomsten die in het Plan van Aanpak voor de Omgevingsvisie Stedelijk Gebied zijn opgenomen. In de loop van het planproces zal hier nader invulling aan worden gegeven.

Opzet participatieproces op hoofdlijnen (zie Plan van Aanpak)

Het Plan van Aanpak voor het opstellen van de omgevingsvisie gaat uit van twee participatierondes in de kernen Wijk bij Duurstede, Cothen en Langbroek. In de eerste ronde halen we de gebiedskwaliteiten, verbeterpunten en opgaven op bij de bewoners, ondernemers, stakeholders en de vakdeskundigen vanuit de gemeentelijke organisatie. In de tweede ronde verzamelen we de eerste ideeën voor een visie op hoofdlijnen en leggen we concrete keuzes aan de mensen voor. Hierover gaan we in elke kern een open gesprek aan met de bewoners en ondernemers.

Met deze input formuleren we voor elke kern een visie op hoofdlijnen en vertalen deze naar een mogelijk toekomstbeeld voor de kern.

Het betrekken van verschillende doelgroepen met verschillende middelen

Niet iedereen wil op dezelfde manier participeren. De verschillende doelgroepen benaderen we daarom ook op verschillende manieren. Zo kan iedereen op zijn of haar manier een bijdrage leveren aan het proces van de omgevingsvisie. We sluiten daarbij aan bij de verschillende leefstijlen van participanten. De ene burger is namelijk de andere niet. Om zoveel mogelijk mensen in de burgerparticipatie aan te spreken, is het daarom van belang de verschillende doelgroepen te bedienen met verschillende middelen die tijdens het planproces kunnen worden ingezet.

Bewoners

Voorafgaand aan de eerste participatieronde organiseren we eerst een fietstocht langs de kernen, waarbij we in elke kern gesprekken voeren met mensen op straat. Onze ervaring is dat actief op bewoners afstappen het beste werkt om echt in contact te komen met de mensen. Om zo veel mogelijk mensen te spreken, organiseren we de fietstochten samen met mensen vanuit de gemeentelijke organisatie.

Tijdens de fietstochten en de gesprekken op straat worden de mensen uitgenodigd om naar meewerk-sessies in de eigen kern toe te komen. Dit doen we ook via persberichten (o.a. in de Wijkse Courant, 't Groentje en flyers) en door gebruik te maken van internet (via de gemeentelijke website en de projectwebsite). Op de meewerk-sessies kunnen bewoners actief inbreng leveren en een open gesprek aangaan over de voor hen belangrijke thema's en onderwerpen. De meewerk-sessies organiseren we in elke kern, in een vertrouwde setting die de deelnemers inspireert om met ideeën te komen. Bijvoorbeeld in de kantine van de plaatselijke sportclub of in het dorps- of buurthuis.

Bewoners die niet actief mee willen doen tijdens de meewerk-sessies, maar wel geïnformeerd willen worden over de voortgang van het proces, worden via de projectwebsite op de hoogte gehouden. De projectwebsite bevat nieuwsberichten, beeldverslagen van participatiebijeenkomsten en (tussen)producten die online kunnen worden bekeken en/of gedownload.

Ondernemers

Ondernemers van de bedrijventerreinen Broekweg en Stefanus worden - rechtstreeks en/of via de ondernemersvereniging - uitgenodigd voor de meewerk-sessies in de kernen. Voor hen organiseren we in een aparte hoek van de zaal een 'ondernemerstafel' waar de vraagstukken die spelen op de bedrijventerreinen, in de binnenstad of in de kernen aan de orde zullen komen.

Stakeholders

Voor stakeholders organiseren we tijdens de twee participatierondes een aparte werkbijeenkomst. Daarbij worden externe organisaties en gebiedspartijen uitgenodigd die een belang hebben in de kernen of die als mede-overheid (provincie, waterschap, etc.) zijn betrokken. In de startfase van het project voeren we een stakeholdersanalyse uit. Hierbij wordt gebruik gemaakt van een zogenaamde Factor C krachtenveldanalyse. Voor de werkbijeenkomsten nodigen we naast belangenorganisaties ook vertegenwoordigers van bewoners (dorps- of wijkraden) en ondernemers (ondernemersvereniging) uit.

Raadsleden

Raadsleden worden op individuele basis uitgenodigd om bij de meewerk-sessies in de kernen aanwezig te zijn, zodat zij gevoel krijgen voor wat er speelt en op informele wijze betrokken worden bij het plan- en participatieproces. Daarnaast sluiten we elke fase af met een dialoogsessie tijdens de Avond van de Raad. Voorafgaand aan de Avond van de Raad is er tevens een bijeenkomst van de begeleidingscommissie vanuit de raad. Hierin wordt de raadsbijeenkomst procesmatig voorbereid.

Ambtelijke projectgroep

De ambtelijke inbreng wordt geleverd in de projectgroep en tijdens twee ambtelijke werksessies. Het PvA voorziet in 6 projectgroep-bijeenkomsten en in 2 ambtelijke werksessies die vooraf gaan aan de participatierondes. In de projectgroep zijn alle voor de omgevingsvisie relevante disciplines ambtelijk vertegenwoordigd. Het gaat dan in elk geval om de vakinhoudelijke inbreng vanuit het fysieke domein. Maar ook vanuit het sociaal domein en op het gebied van leefbaarheid, gezondheid, veiligheid en handhaving wordt inbreng gevraagd.

Interactieve en creatieve werkvormen

De hiervoor genoemde doelgroepen van participatie worden op verschillende manieren benaderd. Het participatieplan voorziet voor bewoners en ondernemers in gesprekken op straat, in inspirerende meewerk-sessies (in elk van de drie kernen tijdens de twee participatierondes) en in een centrale slotbijeenkomst in het gemeentehuis. Voor stakeholders en ambtenaren worden twee creatieve werksessies georganiseerd. Raadsleden worden intensief bij het proces betrokken tijdens dialoogsessies met de raad en via de begeleidingscommissie.

Hieronder volgt een voorstel voor de mogelijke invulling van deze participatiemomenten. In de loop van het proces zal hier een nadere uitwerking aan worden gegeven. De mensen van Bureau Nieuwe Gracht bereiden de werkbijeenkomsten en participatie-

momenten (zowel intern als met externe partijen) inhoudelijk voor. Vooraf wordt dit besproken en afgestemd met de projectleider (bilateraal) en/of de stuurgroep.

Bij de gesprekken op straat en de dialoogsessies met de raad wordt gebruik gemaakt van ondersteuning van Dialoogplein Wijk bij Duurstede.

een fietstocht langs de kernen

Tijdens de fietstocht wordt actief het gesprek aangegaan met bewoners en ondernemers uit Wijk bij Duurstede, Cothen en Langbroek. De route leidt o.a. door het centrum en de wijken van Wijk bij Duurstede, het dorpshart en de woonbuurten van Cothen en Langbroek en de bedrijventerreinen. Op die manier worden zo veel mogelijk bewoners aangesproken in de kernen en komen ook de 'unusual suspects' aan het woord. We gaan op meerdere plekken en dagen de straat op om te ontdekken wat er leeft, de sfeer te proeven en gerichte vragen te stellen of concrete stellingen voor te leggen. Het bereik wordt uitgebreid door ook met gemeentelijke projectmedewerkers de straat op te gaan.

ondersteuning Dialoogplein Wijk bij Duurstede

Dialoogplein Wijk bij Duurstede zal met een korte basistraining (4 uur) voorafgaand aan de fietstochten de ondersteuners vanuit de gemeentelijke organisatie voorbereiden op de dialoog met de inwoners. Tijdens de training ligt de nadruk op het aannemen van een dialogische houding van waaruit gelijkwaardige gesprekken worden aangegaan. En op het resultaatgericht voeren van een dialoog, zodat de gesprekken de gewenste opbrengst leveren. De in de training opgedane kennis en vaardigheid is breed toepasbaar en dus ook in te zetten bij andere onderwerpen en op andere momenten.

meewerk-sessies met thematische werktafels

Tijdens de meewerk-sessies kunnen bewoners en ondernemers actief participeren en het gesprek aangaan over thema's en onderwerpen die zij belangrijk vinden voor de omgevingsvisie. Per thema wordt een werktafel georganiseerd. Aan die tafel wordt het betreffende thema besproken (bijvoorbeeld: wonen, groen & spelen, gezondheid & beweging, zorg dichtbij huis, duurzaamheid & energie, etc.). Er kunnen ter plekke ook nieuwe thema's worden ingebracht. Bij elke tafel is een gespreksleider van Bureau Nieuwe Gracht en/of de gemeente aanwezig die doorvraagt en het gesprek aangaat met de mensen rond de tafel. Op de tafel ligt een grote basiskaart van de kern, waarop ter plekke wordt genoteerd wat tijdens het gesprek aan de orde komt. Na een half uur wordt er gerouleerd en kunnen mensen aansluiten bij een andere werktafel, rondom een volgend thema. Voor ondernemers organiseren we een aparte 'ondernemerstafel'.

Om een goed gesprek te kunnen voeren, wordt de capaciteit van de werktafel beperkt tot circa 8 deelnemers per tafel. Als er gelijktijdig 5 werktafels worden georganiseerd, kan er dus met circa 40 personen een gesprek worden gevoerd. Aan de wand hangen grote posters met achtergrondinformatie over de betreffende thema's, die worden ontleend aan de Kernen Atlas. Als er een grote opkomst is (meer dan 40 personen), kunnen mensen die tijdens een gespreksronde niet kunnen (of willen) deelnemen aan een themagesprek langs de posters lopen en zo inspiratie opdoen voor de volgende gespreksronde. Uiteraard kan dit ook tussen de gespreksrondes door. In totaal worden er

tijdens elke meewerk-sessie drie gespreksrondes georganiseerd. Overwogen kan worden om mensen zich vooraf aan te laten melden. Zo kan een goede inschatting worden gemaakt van het aantal aanwezigen en daarmee van het aantal werktafels.

ambtelijke werksessies en werkbijeenkomsten met stakeholders

Bureau Nieuwe Gracht organiseert voorafgaand aan elke participatieronde een ambtelijke werksessie en een werkbijeenkomst met stakeholders. Deze werksessies krijgen het karakter van een creatieve workshop waarin met een aantal subgroepen actief wordt gewerkt. Een subgroep bestaat uit gemiddeld circa 8 personen, zodat er voldoende aandacht kan worden besteed aan ieders specifieke inbreng. De subgroepen werken een bepaalde deelbijdrage uit en koppelen dit plenair terug. Eventueel herhaalt dit werkproces zich in een aantal rondes.

dialogosessies met de raad

Dialogoplein Wijk bij Duurstede zal de raadsessies ondersteunen. Tijdens deze sessies begeleidt ze de gesprekken over het thema met de raad en met elkaar waarbij de aandacht vooral wordt gericht op het dialogisch aspect van het gesprek. Op deze wijze wordt tevens aandacht gegeven aan de wens van de raad om de dialoog als basis te hanteren tijdens beeld- en oordeelsvorming. Voor een goede informatie uitwisseling en dialoog over het thema zijn sessies van 2,5 uur wenselijk.

begeleidingscommissie vanuit de raad

Op 15 oktober 2019 heeft de raad besloten een begeleidingscommissie Omgevingswet in te stellen. De begeleidingscommissie bestaat uit een afvaardiging van de raad. De begeleidingscommissie komt in ieder geval op die momenten tijdig samen wanneer er voorbereidend werk wordt verricht voor besluitvorming in de raad. Zodat urgente, technische vragen aan bod kunnen komen en geïnventariseerd kan worden of er voldoende basis ligt voor de raad om het gevraagde besluit te nemen.

een centrale slotbijeenkomst

Wij gaan uit van een centrale terugkombijeenkomst waarin het concept resultaat van de omgevingsvisie wordt gepresenteerd aan alle personen en partijen die in de loop van het proces zijn betrokken. In principe gaat het dan om het informeren en wordt dus geen actieve inbreng meer gevraagd van de deelnemers. Hoe daar precies invulling aan wordt gegeven, zal in de loop van het proces nader worden bepaald.

projectwebsite

Van alle participatiemomenten wordt verslag gedaan op de projectwebsite. Alle tussenproducten worden eveneens op deze website gepubliceerd. Zo is het proces voor iedereen navolgbaar. Daarnaast bevat de projectwebsite een nieuwspagina die iedereen op de hoogte houdt van actualiteiten. Voor een succesvolle projectwebsite is vindbaarheid belangrijk met een eigen domeinnaam. De vindbaarheid kan worden vergroot door de projectwebsite te koppelen aan de gemeentelijke website en hiervan melding te maken op andere (sociale) media.